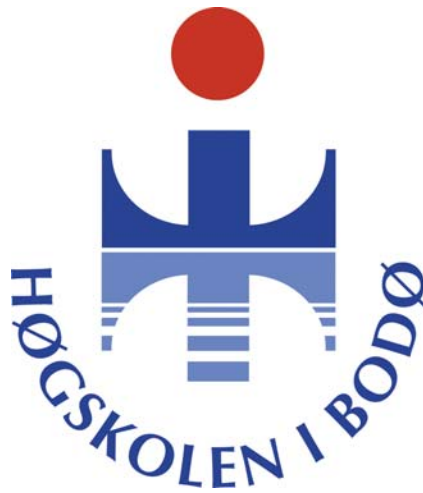

Lurøy – liv laga?

- en reportasjeserie fra utkants-Norge

Semesteroppgave
ved Senter for journalistikk,
Høgskolen i Bodø, våren 2004
Emnekode JO102U 001

Mariann Vatne
Kandidatnummer: 28

Tittel på reportasjene er ”Liv laga – før, nå, fortsatt?”, ”- Kysten er en regnskog” og ”I det fri”. Jeg anser reportasjeserien for å være for stor for å stå på trykk i en lokalavis som Helgelands Blad eller Rana Blad. Grunnen er blant annet at reportasjen om Lovund handler om noe som stort sett alle helgelendinger vet om. Det vil derfor ikke være et like spennende tema for dem, tror jeg. Derfor har jeg valgt å skrive reportasjene som om de kunne stått på trykk i ei avis som Nationen eller kanskje Klassekampen (som var veldig opptatt av Lurøy-aksjonen i –86). Det bærende tema om distrikts-Norge vil passe inn i Nationens saksområde, samtidig som avisa er riksdekkende. På den måten vil reportasjene kunne presentere noe nytt og interessant for lesere som bor på andre steder i landet.

BAKGRUNN

Jeg ville i utgangspunktet skrive en reportasjeserie fra Helgeland, med et høyere tema om distrikter. Jeg hadde tenkt å ta for meg ungdom i distriktene, med Helgeland som et konkret eksempel, og presenterte ideen for Lisbeth Morlandstø. Hun nevnte ”Lurøy-aksjonen” i 1986, fordi den i hovedsak handlet om distrikters kår, og jeg fattet interesse. Dermed undersøkte jeg litt omkring Lurøy og aksjonen i –86, og bestemte meg for å skrive en reportasjeserie fra Lurøy, der jeg viste flere sider ved å bo i distrikts-Norge. En annen årsak til at jeg har valgt Helgeland som geografisk felt, er at jeg gjerne ville ha en mulighet til å fordype meg litt i nabokommunene til hjemkommunen min, Alstahaug. På den måten vil jeg kunne stå bedre rustet når jeg som lokaljournalist i Helgelands Blad skal dekke saker herfra.

Jeg ville vise tre ulike sider ved Lurøy. Reportasje 1 skulle ta utgangspunkt i ”Lurøy-aksjonen” i –86, samtidig som jeg ville undersøke om de samme problemene kommunen slet med den gang, fremdeles gjelder. Hvordan er det å styre en kommune i dagens distrikts-Norge? Hva er deres problemer, muligheter, begrensninger og utfordringer?

Reportasje 2 skulle ta utgangspunkt i øya Lovund i Lurøy kommune. Årsaken er at mens reportasje 1 viser en utkant som sliter, er Lovund beviset på at det også kan skapes store verdier i utkantene. Og at det *er* liv laga på en holme uti havet, dersom mennesker tar fatt i de mulighetene som finnes.

Reportasje 3 går tilbake til min opprinnelige idé om å høre hva ungdommen mener. Hvordan de lever, hva de gjør, hva de tenker om å bo i utkanten, hva de vil videre, og slike ting. Tror *de* at det er liv laga i Lurøy?

På en måte kan vi si at reportasjeserien både tar for seg fortid, nåtid og framtid. Aksjonen i –86 representerer fortida, Lovund nåtida, og ungdommen framtida. Det er likevel viktig å ha i bakhodet at selv om reportasjene er geografisk begrenset til Lurøy kommune, representerer de likevel problemstillinger som i dag kan finnes igjen langs hele kysten av Norge.

Et overordnet tema er distrikters muligheter og begrensninger, og da med særlig tanke på kysten. Det er fordi jeg anser kysten for å være noe annerledes enn innlandet når det gjelder muligheter og distriktspolitikk. I turistsammenheng liker vi å kalle oss verdens viktigste kyst. Men rundt 90 prosent av det som i dag gis i støtte for å bevare kulturminner, går til bondekulturen. Nesten ingenting går til å bevare kystkulturen, som båter og fiskeriredskaper. Kysten står dessuten overfor andre utfordringer i form av befolkning på øyer, og den utgiften det medfører i form av blant annet sjøkabler, vannverk og servicetilbud.

PROBLEMSTILLING

De største vurderingene og betenkningene har jeg hatt i forhold til kildevalg og kildekritikk. Har jeg valgt rette kilder? Og hva har kildevalget mitt betydd for produktet slik det er blitt? Hva kunne vært annerledes? Dette er spørsmål jeg vil drøfte i metoderapporten.

REPORTASJE 1: ”Liv laga – før, nå, fortsatt?”

SKRIFTLIGE KILDER (SAMT VIDEOER)

Jeg fikk låne en perm med alle landets avisutklipp som handlet om ”Lurøy-aksjonen” i –86 fra Lisbeth Morlandstø, samt en video som handlet om Lurøy. Videoen ”Lurøy – liv laga” er laget av Lurøy kommune i et forsøk på å markedsføre seg selv etter aksjonen i –86. En del små opplysninger fra videoen har jeg hatt nytte av, som geografi, befolkning og slike ting. Avisutklippene fra –86 er vel de skriftlige kildene som jeg har hatt mest nytte av. Ved hjelp av dem kunne jeg sette meg inn i bakgrunn og historiske fakta.

Via Bibsys fant jeg prosjektrapporten ”Er det størrelsen det kommer an på? Små kommuners evne til å ivareta generalistkommunekravet. En case-studie av fire små kommuner. Av S. Hovik og T.M. Myrvold” fra Norsk Institutt for By- og Regionforskning (NIBR) og hovedoppgaven ”Avfolkning, omdisponering og utbygging. Planleggingens resultat på bosettingsmønster og bebyggelsesmønster i Lurøy og Rødøy kommuner. Av P.A. Tangen”. Sistnevnte fikk jeg en del nytte av når det gjaldt befolkning og befolkningsutvikling. Førstnevnte lærte meg mye om kommunen, uten at jeg direkte har fått bruk for det i selve reportasjen.

En del Lurøybøker har jeg også bladd gjennom, uten å ha fått direkte bruk for det jeg har funnet der.

Av min onkel har jeg fått lånt en video om Omega-stasjonen, der han tidligere jobbet.

På internettsidene til Statistisk Sentralbyrå har jeg funnet informasjon som innbyggerutvikling, samt statistikk rundt boforhold, arbeid, inntekt, kommuneøkonomi, barnehage, utdanning og service. Noe av dette materialet har jeg også fått fra kommunen.

Jeg fikk et tips av Rune Bang (en av mine muntlige kilder) om en rapport Nordlandsforskning hadde laget i 1988. Etter et besøk hos dem, og intens leting nede i gamle arkiver på Høgskolen i Bodø, fikk jeg rapporten "Nytt inntektssystem; Nye betingelser for kommunal adferd" av Johans Tveit Sandvin. Gratis, siden de var overrasket over at noen i det hele tatt ville ha den. Ved hjelp av rapporten fikk jeg en litt dypere beskrivelse av inntektssystemet i -86, og den omstillingen Lurøy kommune gikk gjennom i ettertid enn det jeg hadde fått av avisutklippene.

MUNTlige KILDER

Aktuelle muntlige kilder fant jeg gjennom å lese avisutklipp fra -86. Den mest sentrale den gang var ordfører Johannes Bentzen, som i dag er næringssjef i Lurøy. Rune Bang er i dag plan- og kultursjef i kommunen, og var med i kommunestyret i -86. Det var mer tilfeldig at jeg valgte ham, fordi jeg ville ha en annen som var med under aksjonen i -86, utenom selve ordføreren. Det passet bra at begge disse fremdeles jobber i kommunen. Det betyr at de har lang erfaring, og har sett og opplevd utviklingen på nært hold. En annen kilde jeg ville ha med, var nåværende ordfører Steinar Joakimsen. På den måten kunne jeg få en del informasjon om dagens forhold, og ikke bare ha kilder fra aksjonen i -86.

Jeg har brukt disse tre som muntlige kilder i reportasje 1.

DRØFTING OMKRING KILDER

Jeg har hatt problemer med å finne kvinnelige kilder. Jeg har først og fremst fokusert på *vesentlige* kilder, og begynte først i ettertid å tenke over kjønns sammensetningen. Det er klart det er uheldig å kun ha menn som kilder. Av 21 kommunestyrerepresentantene i -86, var to av dem kvinner. Jeg kunne ha tatt kontakt med enten Bjørg Martinsen (H) eller Bodil Johansen (Sp), men på grunn av litt lite gjennomtekning på forhånd, ble ikke det gjort. De ville antakelig ha sagt det samme som dem jeg allerede hadde pratet med. Men det ville likevel sett litt bedre ut å ha ei blanding av både kvinner og menn. Selv om kjønn i utgangspunktet er uvesentlig for saken.

Å ha tre lurøypolitikere som kilder, samtlige av dem menn, gir likevel ikke et skjevt inntrykk av politikerne i Lurøy. Menn har tradisjon for, og er fremdeles, i stort flertall i kommunestyret. Et moment som også blir påpekt under avsnittet om lokaldemokrati i Lurøy i prosjektrapporten fra NIBR. S. Hovik og T.M. Myrvold påpeker at da det var tillatt å stryke nominerte fra valglistene, ble nærmest alle kvinner strøket bort, og kom i beste fall med som vara.

Jeg innser at alle kildene mine stort sett sier det samme. Selv om Johannes Bentzen tilhører Senterpartiet, og de to andre Arbeiderpartiet, mener og sier de stort sett det samme. ”Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk” sier Vær Varsom-plakaten i punkt 1.2. Jeg har lett etter kritikere i avisutklippene. Noen som kunne si noe annet om aksjonen i –86, eller noen som ikke var like enig i det som ble gjort. Jeg har ikke funnet noen. Da måtte jeg ha gått ut av Lurøy kommune, og enten pratet med den tidas kommunalminister Haraldseth eller fylkesmann Odd With. Dessverre lever jeg på et sparsomt budsjett. Dessuten har det vært et poeng å begrense reportasjen til Lurøyfolket selv.

Selv om jeg har tre enige kilder, så gir ikke det et skjevt bilde av virkeligheten i kommunen. Jeg nevner likevel i reportasjen at det fantes protester, spesielt fra myndighetene og borgerlige aviser. Jeg har altså forsøkt å kompensere enigheten kildene imellom med kunnskap fått fra skriftlige kilder for å gi et bilde av begge sider.

Jeg har også vurdert å kontakte Lurøy-rådmann fra –86, Einar Gaustad. Men han bor i dag i Larvik, hvor han også er rådmann. Jeg måtte derfor ha tatt det over telefon. Antakeligvis hadde han hatt de samme meningene som de andre jeg har pratet med. Jeg har hørt med de andre kildene om Gaustad, og de forteller at han var helt enig med politikerne som streiket, og var aktiv i omstillinga etterpå med å markedsføre kommunen og skape identitet. Likevel kunne det gjort de muntlige kildene mer interessante dersom de ikke alle representerte samme ”arena”, men dersom en fra administrasjonen i –86 også hadde sagt sitt.

For å vise problemene fra ulike vinkler, og ikke bare hatt politikere som kilder, kunne jeg også ha tatt kontakt med innbyggere i kommunen. For eksempel en fisker, et folkeslag som jo er i ferd med å dø ut i Lurøy. En fisker ville antakelig være like skeptisk til dagens distriktspolitikk som lokalpolitikerne. Det må sies, at Joakimsen, Bentzen og Bang er svært folkelige politikere. De er politikere, men først og fremst er de også *lurøyfjerdinger*. Jeg mener og tror at når de prater, så prater de på mange lurøyfjerdingers vegne. Dette er politikere som er svært godt likt blant folket i kommunen. Det er en grunn til at Joakimsen er ordfører på sitt 17.år. Bentzen var heller ikke noe mindre populær.

For å forsikre meg om at ikke kildene mine er helt på ville veier når de prater, har jeg spurt enkelte andre om aksjonen i –86. Blant annet Hermann Mindrum på Lovund (kilde fra reportasje 2), onkelen min Eystein Albertsen (bodd og oppvokst i Aldersundet, Lurøy) og søskenbarnet mitt Jonny Albertsen (også oppvokst i Aldersundet). Alle er enige i at aksjonen satte Lurøy på kartet, og at de kunne kalle seg Lurøyfjerdinger i ettertid (i stedet for ”et sted utenfor Mo i Rana”). Men den enkelte lurøyfjerdinger har nok ikke opplevd et slik vendepunkt som selve *kommunen* har gjort. Det påstår jeg heller ikke i reportasjen. Ikke alle lurøyfjerdinger setter seg inn i kommunebudsjettene, eller tenker over at servicetilbudet de har, har de fordi noen har kjempet for å få det.

Et problem for meg, ble å begrense stoffet mitt. Jeg har brukt mange skriftlige kilder, og hadde derfor mye kunnskap på forhånd. Nesten *for* mye, kanskje. Jeg har også brukt observasjon som metode. Jo Bech-Karlsen deler i ”Avisreportasjen” reportasjekildene inn i tre grupper: Trykte kilder, muntlige kilder og miljøets kilder. ”Miljøet skal supplere dokumentene og uttalelsene fra menneskene”, skriver han. Det har jeg forsøkt å gjøre.

Jeg har prøvd å sette meg utenfor reportasjen, som en utenforstående leser, for å klare å fokusere på hva som er *vesentlig* for andre å vite. For å gjøre reportasjen *interessant* for dagens leserne, ville jeg unngå å bare ramse opp historiske fakta fra aksjonen i –86. Jeg ville vise dagens situasjon, dagens utfordringer, samtidig som jeg også presenterte historiske ting. Og få en slags balanse av elementer fra fortid, nåtid og framtid. Jeg vet ikke om jeg har lykkes slik jeg egentlig ville. Jeg føler at jeg har så mye stoff at jeg har vanskelig for å begrense meg til 10.000 tegn, samtidig som jeg har slitt med prioritering. Skal jeg utelukke dette? Er dette interessant for leserne? Og bør jeg ha med dette? er spørsmål som har holdt meg våken om natta. Jeg føler på en måte at jeg har for mye fortid, for mye fra aksjonen i –86, mens jeg på den andre sida sliter med å se hva jeg kan fjerne.

Joakimsen og Bentzen er svært vesentlige kilder, mener jeg, og jeg har sikkert stoff nok fra dem til å fylle fem hele reportasjer. Det at jeg har brukt kommunale muntlige kilder, eller *profesjonelle* kilder som man også kan si, har ført til at reportasjen i hovedsak ses fra kommunens synsvinkel. Det er et poeng, siden vi møter *innbyggere* i de to andre reportasjene. Å mikse disse typene kilder i én og samme reportasje, tror jeg ville blitt rotete.

ARBEID MED KILDER

Jeg tok kontakt med Bentzen, Joakimsen og Bang over telefon, og fikk avtalt tid og sted vi kunne treffes. Tilfeldigvis skulle Joakimsen på en barneskole for å prate om vindkraft 1.april, og jeg bestemte meg for å være med. Både for bildene sin del, og for å kunne bruke settingen i reportasjen. Ellers pratet jeg med ham både på kontoret på Lurøya, og på kommunebygget på Onøya samme dag.

Bentzen og Bang har kontor i samme bygg på Tonnes (på fastlandet, heldigvis. Ferjer er dyre, og går ikke så ofte mellom øyene), og jeg fikk intervju med dem hver for seg den 2.april. Fra Rune Bang fikk jeg også med meg oversikt over kommuneorganisasjon og innbyggertall på de ulike kretsene. Etterpå tok vi en gåtur ned på kaia der vi tok noen bilder. Kontorbilder hadde blitt for kjedelige.

Alle kildene har vært svært hyggelige. Det har jo ikke vært noen grunn til at de ikke skulle være det. De har tatt seg god tid til å svare på alle spørsmålene mine.

Jeg hadde mange spørsmål å stille, og mye jeg ville vite, men jeg merker iblant under intervju at jeg på en måte leter i svarene hans hva jeg egentlig er ute etter. Jeg er kanskje litt lite strukturert. Jeg savner å ha full kontroll over hva det er jeg virkelig er ute etter på forhånd, over hva det er jeg trenger i reportasjen. På den andre side kan en slik åpen holdning kanskje føre til at horisonten er videre, at jeg ikke utelukker enkelte sider av saken.

PRESENTASJON

Å ha spørsmålsteget i tittelen er ei vurdering jeg har gjort etter en del betenkning. Jeg har lært at det ikke bør være spørsmål i tittel, men på den andre side så er ikke dette en klassisk nyhetsartikkel. Dessuten er det jo svært mange spørsmål omkring distriktenes framtid og hvorvidt det er liv laga der.

REPORTASJE 2: ”- Kysten er en regnskog”

SKRIFTLIGE KILDER

Jeg har søkt på internett, og funnet litt her og der om Lovund. I Dagens Næringslivs arkiv har jeg funnet litt om næringslivet, og jeg har vært inne på hjemmesida til Lovund RorbuHotell – www.lovund.net.

Ellers har boka ”Lakseeventyret på Lundeøya” av Øyvind Hirsti vært til stor hjelp.

De befolkningsmessige detaljene har jeg tatt fra hovedrapporten jeg har nevnt som skriftlig kilde under reportasje 1.

MUNTlige KILDER

Både Bentzen, Joakimsen og Bang fra reportasje 1 har fortalt om Lovund. Joakimsen har jeg også sitert i reportasje 2. Blant annet er tittelen hans sitat.

Jeg hadde i utgangspunktet tenkt meg gründerne Steinar Olaisen og Hans Petter Meland som sentrale kilder i reportasjen. Dette er folk som jeg på forhånd visste av. Torgrim Olaisen kjente jeg også til fra før. Hermann Mindrum ble jeg tipset om av min onkel, som sa at Hermann var et vandrende leksikon, samtidig som han er født og oppvokst på Lovund. Birger Jenssen fra Dønna var en jeg støtte på, og derfor tilfeldigvis ble med i reportasjen.

Jeg tilbrakte en hel dag på Lovund, og var sammen med folk stort sett hele tida. Jeg har derfor kunnet plukke opp små detaljer om Lovund her og der fra disse, små kunnskaper som jeg ikke nødvendigvis har brukt i reportasjen.

I tillegg kjenner jeg til mye av det som skjer på Lovund fra før, siden jeg er oppvokst på Helgeland, og også har vært på Lovund.

ARBEID MED KILDER

Jeg hadde i lengre tid prøvd å få kontakt med Hans Petter Meland, uten hell. Så fikk jeg kontakt med Steinar Olaisen på hjemmenummeret hans, og fikk avtalt et møte med ham på Lovund 14.april. Dermed ringte jeg Torill Olaisen, og fikk vite at jeg bare skulle komme, så skulle de nok klare å sette av litt tid i løpet av dagen til meg. Så da dro jeg.

På ferjeturen utover traff jeg et søskenbarn av meg, som advarte meg om at Steinar Olaisen er en svært distré mann. Når han tar båt, kan han ende opp hvor som helst, for han har en tendens til å glemme hvor han skal. Så da jeg kom til Lovund og oppdaget at Steinar faktisk hadde glemt meg, var det egentlig litt komisk. Vi lo en del, jeg og staben på Seafarm Invest, og jeg fikk en bok av dem ("Lakseeventyret på Lundeøya") som forklarte hele utviklingen på Lovund de siste 30 årene. Steinar Olaisen hadde reist i et møte i Bodø, og staben på Seafarm Invest forsøkte å få tak i Hans Petter Meland for meg. Men han var i et møte i Mosjøen.

Så da tuslet jeg opp til Turistheimen, og fikk et intervju med Torgrim Olaisen.

Etterpå vandret jeg rundt på øya og observerte litt her og der. Ettersom jeg hadde ti timer før båten min skulle gå, tenkte jeg at jeg like godt kunne oppleve øya litt for min egen del også. Så jeg var innom Kystkultursenteret, satt på kafé, og gikk litt tur.

Jeg dro også opp til skolen, fordi jeg gjerne ville få tak rektor og politiker Audhild Kroken. Hun var dessverre borte denne dagen. Vaktmester Hermann Mindrum var heller ikke på skolen, men jeg fikk telefonnummeret hans. Dermed ringte jeg ham, og fikk komme på besøk hjemme hos ham.

Etterpå gikk jeg ned på Naustholmen, og fant Birger Jenssen som holdt på med å losse kasser i en båt.

I ettertid har jeg pratet med Steinar Olaisen på telefon, og fått noe informasjon fra ham.

DRØFTING OMKRING KILDER

Også her har jeg dessverre en mangel på kvinnelige kilder. Til tross for at jeg på forhånd var innstilt på at jeg ville ha kvinnelige kilder. Det var synd at ikke Audhild Kroken var på skolen. Jeg burde nok ha kontaktet henne på forhånd. I ettertid, etter at jeg hadde lest boka til Øyvind Hirsti, og etter at jeg kjapt hadde bladd gjennom ei bok om Kyst-Norge på biblioteket på Mo, oppdaget jeg at ekskona til Steinar Olaisen, Mona Lindal, har vært en viktig aktør i utviklinga på Lovund. Jeg ringte Steinar, pratet litt med ham, fikk litt informasjon, og fikk vite at Mona ikke bor på Lovund lenger. Hadde hun fremdeles arbeidet på Lovund, kunne jeg reist utover på nytt for å få henne som kilde. Bare for å få opp prosenten på kvinnelige kilder. Men som jeg har nevnt i forbindelse med reportasje 1; menn er i flertall også her. Iallfall når det gjelder næringsliv og politikk. Som Linda Reinholdtsen nylig bekreftet i en artikkel i Helgelands Blad; kvinnerepresentasjonen er lik null i styrene til de største aksjeselskapene i syv kommuner på ytre Helgeland. <http://www.hblad.no/-/255?sak=1044929>

Det at jeg ikke fikk tak i verken Steinar Olaisen eller Hans Petter Meland mens jeg var der, gjorde at hele ideen min om hvem jeg ville ha som kilder, ble forandret. På en måte var det litt bra at Steinar glemte avtalen, for på den måten fant jeg andre kilder som jeg kanskje ikke hadde funnet ellers. Jeg hadde jo regnet Steinar for å være hovedkilden. Hadde jeg brukt Steinar som hovedkilde, hadde han kanskje sagt det samme som jeg kunne lese i boka "Lakseeventyret på Lundeøya". Der er han nemlig en sentral kilde, og alt som har med oppbygging av lakseoppdretten og utvikling innen næringslivet på Lovund, finner jeg der. Ved å bruke andre kilder, som for eksempel vaktmesteren Hermann Mindrum, fikk jeg kanskje vite andre synspunkter, som kan være likeså interessante som Olaisen sine.

Jeg har brukt ordfører Joakimsen også i denne reportasjen. Jeg anser ham for å være en troverdig kilde, og jeg har sitert ham på ting jeg har tatt for god fisk, uten at jeg kan vite om det faktisk stemmer. Et eksempel er når han hevder at "dersom du setter alle oppdrettsanleggene i Norge etter hverandre, blir ikke rekken lengre enn den ene flystripa på Gardemoen." Jeg kan ikke vite at det stemmer. Svein Brurås skriver i "Etikk for journalister": "Journalisten kan ikke uten videre skyld på kilden dersom faktiske opplysninger som gis er uriktige; redaksjonen har alltid et selvstendig ansvar for det som publiseres." Likevel har jeg tillit til Joakimsen. Jeg *tror* ikke at

det er noe han bare har funnet på. Jeg vet at han er veldig opptatt av dette temaet, og nok har mye kunnskap omkring det. Brurås skriver i samme bok: ”Oppgi alltid kilde når det kan være fare for at opplysningene kan være farget. Så kan leseren selv vurdere opplysningenes verdi, på grunnlag av hvem som er kilde til dem.”

REPORTASJE 3 – ”I det fri”

I denne reportasjen har jeg kun brukt muntlige kilder. Jeg ville prate med ungdommer, og da helst med noen som går sisteåret på ungdomsskolen, og dermed skal flytte bort til høsten. Jeg har ikke funnet noen som ikke skal flytte bort for å gå videregående. Det finnes sikkert noen, kanskje på Lovund, men ingen av mine kilder visste om noen. Derfor anser jeg mine kilder for å kunne representere hovedtendensen blant ungdom i Lurøy. De fleste ungdommene vet jo om hverandre.

MUNTlige KILDER OG ARBEID MED DEM

Jeg kjente svært få ungdommer i Lurøy, og bestemte jeg for å ta kontakt med noen i ungdomsrådet. Hver person i ungdomsrådet representerer sin krets, og det har derfor vært et poeng å få folk fra ulike kretser. Jeg tok kontakt med Ellen Hågensen på Lurøya, og Erik Sivertsen på innlandet. Jeg ba dem ta med seg en venn eller kjenning, helst noen i 16-årsalderen, når jeg skulle treffe dem. På Onøya var jeg sammen med jentene i mange timer, og også sammen med andre ungdommer der, selv om jeg ikke har sitert noen av de andre. På fastlandet var jeg kun sammen med Truls og Erik, som jeg bruker som kilder. Men jeg har et søskenbarn på fastlandet (Johnny Albertsen), som har fem unger, og jeg har hørt med ham om fritidsaktiviteter og hva ungdommen gjør og slike ting.

DRØFTING AV KILDER

Årsaken til at jeg ba Erik og Ellen ta med seg noen, er at min erfaring er at når ungdommer intervjues, trives de best i flokk, eller sammen med en kjenning. Jeg tror mange ungdommer har lettere for å prate med journalisten da, og ikke bli så opptatt av hva de svarer og at de svarer rett. På den måten kan de hjelpe hverandre i gang, samtidig som de også utfyller hverandre. Hvis én kommer på noe, fortsetter den andre, og de kommer lettere ”på gli”, tror jeg. Samtidig som de kan diskutere seg imellom. Ungdom, i motsetning til voksne, er ikke like vant med, eller vet hva de skal gjøre, i en intervjusituasjon. Det kan føre til at de blir usikker, og usikkerhet kan føre til at de blir innesluttet, og kanskje ikke sier så mye som jeg gjerne vil at de skal. Jeg tror to og to

sammen, som kjenner hverandre godt, gjør det lettere for dem å være avslappet under intervjuet. Det vil også være i min interesse at de er det.

Her har jeg fått en fifty-fifty-representasjon av jenter og gutter. To jenter fra Onøy/Lurøy og to gutter fra Konsvik. To fra øyene, og to fra fastlandet. Jeg kunne ha tatt kontakt med ungdommer andre steder også, men jeg er nødt til å begrense stoffet mitt. Jeg føler at jeg har fått flere typer representert. Erik er aktiv, og er med på flere fritidsaktiviteter. Truls er ikke med på noe. Victoria er med på korps og fotball. Ellen er ikke like interessert. Men siden det er så få ungdommer på hver plass, er ungdommene sammen på tvers av interesser.

En grunn til at jeg helst ville prate med litt eldre ungdommer, er at disse kanskje er litt mer reflektert enn de yngre. Jeg har ikke hentet tillatelse fra foreldrene, siden ungdommene er såpass gamle. Likevel har jeg truffet foreldrene, uten at de har virket tvilsomme til at jeg skulle intervju ungdommene deres. Jeg anser ikke ungdommenes svar for å kunne sverte ungdommene på noe vis. Eller at de har svart noe som de ikke har ant konsekvensene av. Jeg har selv kuttet ut en del av sitatene deres når jeg har vært usikker på om dette er i grenseland, sånn etisk sett. Blant annet har jentene fortalt om jenter som har blitt utsatt for ryktespredning, og da har jeg utelatt alle detaljer, og heller sitert de på generelt grunnlag. Et annet eksempel er nærmest ”skitkasting” om lærerne deres. Kan godt hende at de har dårlige lærere, men det er mitt ansvar å ikke sette på trykk noe jeg ikke kan stå for. Som Vær varsom-plakaten sier i punkt 3.9: ”(...)Vis særlig hensyn overfor personer som ikke kan ventes å være klar over virkningen av sine uttalelser.(...)”.

ANDRE FORHOLD VED SEMESTEROPPGAVEN

Jeg er oppvokst i Sandnessjøen, men min far er fra Lurøy. Derfor har jeg også tilbrakt mye tid i Aldersundet, og har flere slektninger der. Mitt forhold til Lurøy kan påvirke reportasjen på flere måter. For det første kommer jeg inn med litt andre forutsetninger enn en totalt utenforstående. Jeg kommer inn med mine kunnskaper, opplevelser og tanker om Lurøy som bagasje. Det kan både være en fordel og en bakdel. En fordel fordi jeg kjenner mye av geografien, sånn at jeg vet hvilke steder som er ekstra fine dersom jeg vil ha bra bilder, og jeg kjenner til en del folk. Jeg slipper også å bruke tid på å finne fram til steder, som jeg antakelig ville gjort dersom jeg var helt ukjent. Nå skal det imidlertid sies at jeg neppe ville valgt denne oppgaven hadde det ikke vært for at jeg vet at Lurøy er ganske unik på mange måter. Jeg har dessuten bare positive inntrykk av kommunen, og kanskje det kan ha ført til at eventuelle negative ting blokkeres ut? Som sagt har jeg også mange slektninger her. Etternavnet mitt er et gårdsnavn fra Aldersundet, og bare dét

er nok til at folk spør hvor jeg kommer fra når jeg møter dem. Forbindelsene mine til Lurøy har kanskje ført til at dem jeg har møtt har vært enda mer vennlige og imøtekommende enn dersom jeg hadde vært en totalt ukjent. Både landbrukssjefen og helse- og sosialsjefen i kommunen er tremenninger av meg. I tillegg har jeg en onkel i kommunestyret. Så når jeg dro til kommunehuset på Tonnes, ble jeg sittende en halvtime i lunsjen med alle sammen og prate ”kjenning”. Folk som lurte på hvordan det gikk med slekta, og om søskenbarn av meg skulle oppover i påsken, og slike ting. Kommentarer som: ”Oi, deg har jeg ikke sett sida du var baby!” Det er gjerne slik i distriktene at vi må klargjøre røttene før vi kan begynne å prate. Rune Bang og Torill Olaisen er dessuten bekjente av min far.

KILDER, MED TELEFONNUMMER:

Steinar Joakimsen, ordfører, 750 94 207 (privat), 415 05 156 (mobil)
Rune Bang, plan- og kulturleder, 750 91 631 (jobb), 911 86 633
Johannes Bentzen, næringsleder, 906 91 709, 909 64 990
Steinar Olaisen, oppdrettsgründer, 750 94 552 (privat)
Seafarm Invest, Lovund, 750 91 900
Torill og Torgrim Olaisen, drivere av Lovund RorbuHotell, 750 94 675
Lovund RorbuHotell 750 94 532
Hermann Mindrum, vaktmester og lovundværing, 480 23 097, 750 94 569 (privat)
Ellen Hågensen, med i ungdomsrådet i Lurøy, 952 35 559
(Victoria Nygårds mor er kjæreste med Ellens far)
Erik Sivertsen, med i ungdomsrådet, 943 19 518
Truls Molvik, ungdom i Konsvik, 750 92 180

LITTERATUR- OG PENSUMLISTE:

Bech-Karlsen, Jo: ”Avisjournalisten”
Brurås, Svein: ”Etikk for journalister”
Hovik, S. og Myrvold, T.M.: ”Er det størrelsen det kommer an på? Små kommuners evne til å ivareta generalistkommunekravet. En case-studie av fire små kommuner”
Tangen, P.A.: ”Avfolkning, omdisponering og utbygging. – Planleggingens resultat på bosettingsmønster og bebyggelsesmønster i Lurøy og Rødøy kommuner”
Aldersundposten, 2.årgang, av 5.-7.klasse ved Konsvik skole
Hirsti, Øyvind: ”Lakseeventyret på Lundeøya”

Nordlandsforskning; Sandvin, Johans Tveit: "Nytt inntektssystem; Nye betingelser for kommunal adferd"

Perm med alle avisutklipp fra Lurøy-aksjonen i 1986